

Інформаційно-аналітична довідка про стан довкілля в зоні АТО та на звільнених територіях за грудень 2015 року

Атмосферне повітря

Систематичні спостереження за станом забруднення атмосферного повітря проводилися у грудні 2015 року на території:

- Донецької області в трьох містах – Маріуполь (на 5 постах спостережень за забрудненням – далі ПСЗ), Краматорськ (4 ПСЗ), Слов'янськ (2 ПСЗ);
- Луганської області в трьох містах – Лисичанськ (2 ПСЗ), Северодонецьк (1 ПСЗ), Рубіжне (1 ПСЗ);
- Запорізької області - у місті Запоріжжя (5 ПСЗ);
- Дніпропетровської області у трьох містах – Дніпропетровськ (6 ПСЗ), Дніпродзержинськ (4 ПСЗ), Кривий Ріг (5 ПСЗ);
- Харківської області - у місті Харків (10 ПСЗ).

За даними спостережень гідрометеорологічних організацій у грудні в атмосферному повітрі 11 міст 5 областей випадків високого забруднення (ВЗ) з концентрацією домішки вище 5,0 максимально разової гранично допустимої концентрації (ГДК) не зареєстровано.

Радіаційний стан

Спостереження за потужністю експозиційної дози гамма-випромінювання у грудні 2015 року проводилися у Дніпропетровській області на 9 пунктах, Донецькій області – 4 пунктах, Запорізькій області – 7 пунктах, Луганській області – 4 пунктах, Харківській області – 11 пунктах.

За даними спостережень потужність експозиційної дози гамма-випромінювання знаходилась в межах природного фону. Випадків перевищення контрольного рівня 25 мкР/год у грудні 2015 року не зафіксовано.

Поверхневі води

Донецька, Луганська та Харківська області

Спостереження за якісним станом поверхневих вод у Донецькій, Луганській та Харківській областях протягом грудня здійснювалися відповідно до затвердженої програми державного моніторингу довкілля.

Протягом грудня для інструментально-лабораторного контролю відібрано 67 проб води у 36 створах спостережень.

Контролювались водні об'єкти :

- у басейні р. Сіверський Донець: Печенізьке, Червонооскільське, Клебан-Бикське водосховища, річки Уда, Лопань, Харків, Бахмут, Казений та Кривий Торець;
- у басейні р. Дніпро: Карлівське водосховище, річки Самара, Бик, Вовча;
- річок Приазов'я: Старокримське водосховище, річки Кальміус, Кальчик.

Таблиця 1. - Дані про водні об'єкти, пункти спостережень, дати відбору проб, випадки ВЗ в Донецькій, Луганській та Харківській областях.

Водний об'єкт	Пункт	Дата відбору проб, дата виявлення випадків ВЗ	Назва хімічної речовини, по якій зафіксовані ВЗ	Кількість випадків ВЗ	Максимальна концентрація ВЗ, в кратності ГДК
Луганська область					
р. Сіверський Донець	м. Лисичанськ	07.12.2015; 14.12.2015; 21.12.2015	-	-	-
р. Біленька	м. Лисичанськ	07.12.2015; 14.12.2015; 21.12.2015	-	-	-
Харківська область					
р. Сіверський Донець	с. Огірцове	08.12.2015	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Чугуїв	14.12.2015	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Зміїв	16.12.2015	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Балаклія	16.12.2015	-	-	-
р. Сіверський Донець	м. Ізюм	16.12.2015	-	-	-
р. Вовча	м. Вовчанськ	08.12.2015	-	-	-
р. Харків	м. Харків	07.12.2015	-	-	-
р. Лопань	м. Харків, 1 км вище міста	07.12.2015	-	-	-
р. Лопань	м. Харків, 0,1 км вище гирла	07.12.2015	азот нітритний	1	14,8
р. Уди	м. Харків 10 км вище міста	07.12.2015	-	-	-
р. Уди	м. Харків 7 км нижче міста	07.12.2015	азот амонійний азот нітритний	1 1	12,2 12,2
р. Уди	м. Харків 9 км нижче міста	07.12.2015	азот амонійний азот нітритний	1 1	13,5 12,4
р. Уди	смт Есхар 0,1 км вище гирла	14.12.2015	азот нітритний	1	11,5
р. Оскіл	м. Куп'янськ	14.12.2015	-	-	-

Для визначення стану якості водних ресурсів виконано 1229 вимірювань, у тому числі за гідрохімічними показниками - 1111, за радіологічними - 22, за токсикологічними - 70, за бактеріологічними - 24, за гідробіологічними - 2.

За результатами лабораторних вимірювань у контрольних створах не встановлено суттєвих змін щодо погіршення якісного стану поверхневих вод порівняно з листопадом поточного року та відповідним періодом минулого року. У руслі р. Сіверський Донець фіксувався підвищений (згідно з нормами СанПіН 4630-88) вміст органічних сполук: показник ХСК - у діапазоні 1,2-1,7 ГДК, БСК - до 1,3 ГДК. Через підвищену природну мінералізацію та внаслідок антропогенного навантаження на ділянці після впадіння р. Бахмут у р. Сіверський Донець до створу 406 км, с. Світличне фіксувався підвищений вміст сольових показників (жорсткість - до 10,6 ммоль/дм³ та сухий залишок - до 1,3 ГДК).

У місцях питних водозаборів стан якості поверхневих водних об'єктів за гідрохімічними показниками та кисневий режим - задовільний, характерний для цього періоду спостережень, питома активність радіонуклідів стронцію-90 і цезію-137 у воді значно нижче допустимих значень (2,0 Бк/дм³). Вміст токсикологічних показників у поверхневих водах не перевищував фонових значень та знаходився у межах нормативів вмісту за СанПіН № 4630-88. Середньомісячні значення вмісту ЛКП (бактеріологічний показник) фіксувались значно нижче граничного значення (10000 КУО/дм³) і знаходилися у діапазоні від 65 (Краснопавлівське водосховище, питний водозабір на м. Харків та Харківську область) до 2060 КУО/дм³ (р. Сіверський Донець, 469 км, водозабір ЗФС, с. Білогорівка, Луганська область).

Гідрометеорологічними організаціями спостереження за станом забруднення поверхневих вод суші проводилися у грудні 2015 року на території Луганської області – на 2 водних об'єктах в 2 пунктах та Харківської області – на 6 водних об'єктах в 11 пунктах (табл. 1). В Донецькій області спостереження за станом забруднення поверхневих вод суші не було заплановано.

За даними спостережень у грудні на водних об'єктах Харківської області виявлено шість випадків ВЗ: чотири випадки з азоту нітритного з максимальною концентрацією 14,8 ГДК та два випадки з азоту амонійного з максимальною концентрацією 13,5 ГДК. На водних об'єктах інших областей випадків ВЗ поверхневих вод не зареєстровано.

Дніпропетровська область

Згідно з програмою державного моніторингу у Дніпропетровській області у грудні 2015 року відібрано 4 проби, виконано 132 вимірювання за гідрохімічними показниками та 4 вимірювання у 2 пробах за радіологічними показниками. Контролювались Дніпродзержинське водосховище (1 створ) та Дніпровське водосховище (1 створ).

Якісний стан зазначених водних об'єктів у межах Дніпропетровської області у грудні 2015 року був стабільний і знаходився на задовільному рівні.

Значних змін якісного стану поверхневих вод порівняно з груднем 2014 року не спостерігалось, порівняно з цьогорічним листопадом відбулось зниження вмісту заліза та марганцю. Перевищення встановлених нормативів відмічалось за показником ХСК (1, 4-1,6 ГДК).

Згідно з Методикою екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями у пунктах спостережень у районі питних водозаборів вода у грудні характеризувалася II класом 2-3 категорією (від «дуже добрих», «чистих», до «добрих», «досить чистих»).

Інформації про надзвичайні та кризові ситуації на водних об'єктах Дніпропетровської області не надходило.

Гідрометеорологічними організаціями спостереження за станом забруднення поверхневих вод суші проводилися у грудні 2015 року на території Дніпропетровської області – на 1 водному об'єкті, в 1 пункті (табл. 2).

За даними спостережень на водних об'єктах у Дніпропетровській області випадків ВЗ поверхневих вод не зареєстровано.

Таблиця 2. - Дані про водні об'єкти, пункти спостережень, дати відбору проб, випадки ВЗ в Дніпропетровській області.

Водний об'єкт	Пункт	Дата відбору проб, дата виявлення випадків ВЗ	Назва хімічної речовини, по якій зафіксовані ВЗ	Кількість випадків ВЗ	Максимальна концентрація ВЗ, в кратності ГДК
р. Інгулець	м. Кривий Ріг	08.12.2015	-	-	-

Запорізька область

У грудні 2015 року у межах Запорізької області відповідно до програми державного моніторингу вод у 4 контрольних створах відібрано 4 проби поверхневої води та виконано 112 інструментально-лабораторних вимірювань за 28 гідрохімічними та 2 радіологічними показниками.

За результатами лабораторного контролю встановлено, що гідрохімічний стан води відповідав сезонним змінам та коливанням значень якісних показників, які в цілому відповідали встановленим нормативам.

У створах питних водозаборів перевищення нормативів фіксувалося лише за показником ХСК (до 1,63 ГДК). Повідомлень про випадки погіршення епідеміологічної ситуації на водних об'єктах басейну Дніпра у межах Запорізької області, а також інформації про надзвичайні та кризові ситуації на водних системах у зонах впливу Запорізької АЕС не надходило.

За результатами інструментально-лабораторного контролю та розрахунків за Методикою екологічної оцінки якості поверхневих вод за відповідними категоріями у грудні, як і у попередні періоди, поверхневі води у межах Запорізької області відповідали II класу («добрі»), 3 категорії («добрі»).

Гідрометеорологічними організаціями спостереження за станом забруднення поверхневих вод суші у грудні 2015 року на території Запорізької області не проводилися.